

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben hadszo hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, június 12.

A csapattisztek nyugdíja.

Most emelték a katonatisztek fizetését s mint értesülünk, katonai körökben újabb követelésekkel foglalkoznak, a melyek teljesítése a tisztikarra nagy előnyt, az államra azonban egy újabb nagy terhet jelent.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a csapattisztek ne 40, hanem már 30 évi szolgálat után teljes fizetéssel léphessenek nyugalomba.

A követelés megértéséhez szükséges előrebocsátanunk, hogy a tisztikarban két csoport különböztethető meg. Egyikbe tartoznak azok, a kik a kadétiskola elvégzése után megelégték a tudományok utáni szomjuhozást s nap mint nap a gyakorlótér, a kávéház meg a korzó közt osztják meg idejüket. Ezek a rendes előlépés sorrendjében gyarapítják csillagaikat, a mely gyarapodás a legtöbbször háromig emelkedik s ott megállapodik. A legtöbb tiszt tehát századosnál nem viszi feljebb; folytonosan a csapat-kiképzéssel van elfoglalva, ezek a »csapattisztek.«

A másik csoportba tartoznak a tehetőségek, a törekvők, a kik szigorú felvételi vizsgák kiállása után a bécsi hadi iskolába jutnak s aztán kilépve, magasabb rendű szolgálatokra osztatnak be és soron kívül nyervén előléptetésüket, a legmagasabb katonai rang sem elérhetlen előttük. Hogy csak egy példával éljünk, a legutóbb kinevezett ilyen őrnagyok egyike

tizenhat évvel ezelőtt még a bécsujhelyi akadémiában biflázott. Ezek a »vezérkari tisztek,« a tisztikar eliteje.

A vezérkari tisztnek nem nehéz kiállani a törvény által megkövetelt 40 szolgálati évet. Hanem a csapattiszt sorsa más. 14—16 évig mint hadnagy és főhadnagy gyalogszerrel ugrál és vezényel, míg végre kap lovat és egy századot. Ha mint százados lelkiismeretesen veszi dolgát, akár egész nap ott lehet a körül a száz katonára körül s még sem tudhatja, valamelyik »szemle« alkalmával nem kap-e az ezredes urtól egy homályos gombért hatalmas orrt. Mikor ebben az idegölő munkában 5—8 évet eltöltött, rájön a sor, hogy a törzstiszti vizsgára bevezényeljük. Nem minden századost ér ez a szerencse, mert tisztára attól függ, hogy vajon az ezredparancsnok mennyire van vele megelégedve s erkölcsileg alkalmasnak találja-e? Ha igen, akkor jön a nehéz vizsga. Ez az a vizsga, a melynek nem sikerülése miatt csak Nagyváradon is nemrég két százados vesztette el az elméje világosságát.

Már most a nem sikerült vizsga után visszajön a százados ur s kénytelen minden kartársa arcáról: Erkölcsileg ugyan megfelelt a százados ur, hanem az észbeli állapotot kissé gyöngélték! Egy darabig csak kiállja ezt, de aztán felülkerekedik benne az önérzet és — nyugalomba akar vonulni. A nyugalomba vonuláshoz szükséges az orvos bizonyítványa s a százados ur, csak hogy a megszégyenítő helyzettől szabaduljon, meg-

alázodik és — színel valami bajt. Hogy ez mily káros állapot a tisztikarra, mondanunk is fölösleges.

A kit nem vezényeltek a törzstiszti vizsgára, hasonló megszégyenítő helyzetben van s hasonló módon igyekezik szabadulni a katonaságtól. Mind a két csoportbeli századosok pedig nem teljes fizetéssel, tehát akkora javadalmazással kénytelenek megelégedni, a melyből a tisztességes megélhetés egyszerűen lehetetlen.

A törzstiszti vizsgán szerencsésen átszított urak nem sokáig bírják a szolgálatot. 40 évi csapat szolgálat sok, kevesen bírják azt ki. Ezek tehát szintén idő előtt, hiányos fizetéssel mennek nyugalomba.

Ennek a helyzetnek a javítására törekcsenek most a katonai körök ama javaslatukkal, hogy a csapattisztek már 30 évi szolgálat után megkapják teljes fizetésüket mint nyugdíjat.

Nem lehet mondanunk, hogy a követelésnek nincs semmi alapja. Hanem azt már még sem tartjuk igazságosnak, hogy mikor éppen most elégitették ki katonáék kívánságát, ismét újabb követeléssel álljanak elő, még mielőtt a polgári tisztviselők jogos igényeit csak meg is vitathattuk volna. A tisztikar helyzete a fizetés emelése folytán nagyot javult, míg a polgári hivatalnokok a nemzeti intelligencia nagy része anyagi tönk szélén áll. Első sorban ezen kell segitenünk, a százados urak pedig vagy szolgáljanak, vagy tanuljanak többet. K. A.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mariska.

(Elbeszélés).

— Oh Istenem, Istenem, — motyogta egy jobbmódu gazda — hátha valaki nagyon szereti az Istent, még az nem annyi, hogy meg is zavarodott volna. Eb, a ki hisz ilyen bolondokat.

Megszünt azonban a mende-monda csak egy év múlva is. Két malacot hizlalt és karácsonyra leölette. A zsirt szépen félre tette. Az aprólékot egy kis asztalra tette és kiállott vele a kapuba.

A szépséges leányhoz mindjárt oda sereglott a falu kíváncsibb része. Megértették, hogy az aprólékot eladja. Egek! ő nem eszi meg? És egy nap alatt jó pénzért nagyon szívesen elkapták.

Aztán a zsirozót csak tartogatta, míg jobb ára lett. Ekkor bevitte a városba és nyereséggel eladta azt is. Majd a szalonnára és sonkára került a sor.

A kis tehén jól tejelt, mert gondban, ápolásban részesült. A kis taligával minden reggel behajtott a közel városba és rendes helyeken mérte ki 4—5 liter tejeckéjét.

Aztán pár hold földcsékkéjéhez nem hitt sok napszámot, egy-két jó munkással rendbe hozott mindent. Buza, tengeri, minden volt a háznál.

Télen, nyáron akadt teendője. És hozzá megáldotta Isten kitűnő egészséggel.

Marcsa néni az örökön foglalkozó leányról azt sugdosta faluszerzte, hogy az a nagy zsugoriság, meg törekedés arra czéloz, a mire nem is gondolkodik. Nem oda üt, a hová néz. Pénzes lány akar lenni, hogy Som Palihoz férhessen.

A száraz ujjain kiszámította, hogy évenként három—négy száz forintot takarít az a Mariska. . . . A harang, az orgona . . . hogy is ne! Van eszében. Hiszen majd meghal a lelkem azért a czédrus-legényért.

Sőt Marcsa anyó már egyebet is elfecsegett. »Öt éve mult — angyalom — öt éve mult, hogy minden krajczárt a fogához ver, ahhoz a gyöngy-sorfogához. No, már nem is hiszem, hogy Som Pali el ne vegye.«

A mint botja támogatása mellett haladt, meglátja Som Palit.

De majd kiejtette a botot kezéből, a mint a legény halovány arcába nézett.

— Mi bajod, én ékességem?

— A sárga földig megalázott az a Mariska, — szólt bosszus, tompa hangon. Hát csak képzelje. Én, én, a telkes gazda, édes anyám egyetlen fia, megkérettem a kezét, és . . .

— Visszautasított?

— Az! De hej Mariska, vigyázz magadra.

— Szereted?

Som Pali körülvágott a levegőben rézfokosával, fejére nyomta pörge kalapját és maga körül forogva egyet, menni akart.

De a vén asszony megragadta lobogós ingujját, a legényhez hajolva, sugott neki valamit. Mire Pali elfütttyentette magát és fittyet hányt a levegőbe. A Marcsa vállára ütött és nevetett.

— Marcsa néni, maga kötni való okos asszony. Ne féljen, a jó gondolatot meg fogom szolgálni.

Öt évnek minden pillanatát egy szent czélra használta. Imáiban és dolgában, ébren és álmaiban az az istenes forró vágy foglalta el lelkét, hogy az árpási községnek egy szépen bugó harangja és kedves hangu orgonája legyen.

Igen, igen! A plebános ur egy pénzösszeget mondott. Még csak egy kevés a hija. Isten megsegíti Mariskát, hogy ez a kevés is csak előkerül valahogy. Tiszta sziveket megsegítő egek! Miket nem tett ő meg ezen öt év alatt. Ruhát sem vett de a mi volt, azt féltette, kimélte. Azért mindig szép csinosan ment a templomba. Ételeit nagyon egyszerűen főzte, húst ritkán evett, sokszor, nagyon sokszor hideg étellel is megelégedett. Mert az az édes gondolat, hogy a jobbat jobbért vonja meg magától, kibékítette testét-lelkét és, mint a feslő rózsa, szivnek, szemnek feltűnő szépség volt.

Egy este éppen jegyzeteit nézegette. Oh, hála Istennek, csak ötven forint hiányzik még. Édes mosolylyal gondolt a közel jövőre. Hogy repesett szive az örömtől. Már a plebános ur megrendelte a harangot, meg is lesz nemsokára. Az-

Timon Ákos a kongruáról.

Tegnap terjesztette be Timon Ákos a kongrua-bizottság osztályainak jelentését. A nagyváradi latin szertartású egyházmegyében 71 plebánia közül kettő szorul segélyre; a segélyösszeg 268 frt 58 kr. lenne. A nagyváradi görög szertartású egyházmegye 168 plebániája közül 153-nak van szüksége kiegészítésre: a kívánt összeg 50.458 frt. 79 kr. Az egész országban 1266 segédlelkési állás van, 875-nek a javadalmazása 500 frton alul marad. Ezek kiegészítésére 102.353 frt. kívánatik.

A képviselőház nyári szünete.

Ha csak valami váratlan dolog közbe nem jön, a képviselőház e hét szombatján tartja utolsó ülését a nagy nyári szünet előtt. A kvótajavaslattal a kormány vissza vonja és a szünet előtt már csak a községi és közjegyzők tanfolyamáról szóló javaslat, valamint a pestis-konvenekció kerülnek tárgyalásra. Csütörtökön ünnep lévén, a Ház nem tart ülést.

A Kossuth-szobor.

Kossuth Lajos halála után a gyászoló nemzet azonnal nagy gyűjtést indított a Kossuth-szobor czéljaira és hamarosan óriási összeg gyűlt egybe, amely teljesen elegendő volna, hogy Kossuth emléke szoborban megörökíttessék. De mulnak az idők és még semmi se történt jóformán e szobor ügyében. Ezért Rátkay László országgyűlési képviselő szerdán interpelláció alakjában teszi szövé a dolgot, követelvé, hogy a szobor mielőbb alkottassék meg.

Nagy horvát katolikus gyűlés.

A horvát papság, mely tudvalevőleg nagy szerepet játszik Horvát-Szlavonországok politikai életében, már hónapok óta egy nagy horvát katolikus gyűlés összehívásán fáradozik. A horvátországi püspökök, mint kezdeményezők, főpásztori levél alakjában már

beleegyezést adták a horvát katolikus gyűlés egybehívásához, mely mögött — úgy látszik — bizonyos politikai czélatok is lappanganak. A bizottság a következő egyházi és világi férfiakból áll: Kugler Pál érseki helynök és dr. Krapacz Iván czimzetes püspökök, dr. Brestyánszky S. elnök; dr. Baron Gusztáv kanonok, dr. Bauer Antal egyetemi tanár, dr. Jágics A. prelátus, Korenics J. lapszerkesztő, Kucsák J. tanár, dr. Kvaternik K. állami jogtanácsos, Rubetics Cz. kanonok, dr. Ruzics J. ügyvéd, Smiczikláz Tádé és Krbanics F. egyetemi tanárok.

Ez a bizottság a múlt pénteken tartott gyűlésén megszerkesztette az összes horvát katolikusokhoz intézendő felhívást, melyben Horvát-Szlavonországok, sőt Dalmáciának is minden egyházi és világi tényezőjét meghívják a július hó 3-án, Zágrábban megtartandó nagy horvát katolikus gyűlésre. A katolikus nagygyűlésen megvitadják a horvát nemzet mindazon kérdéseit, melyek a jelenben a vallást érintik. A programba állítólag felvették a Bosznia-Hercegovinában megkezdett horvát katolikus propaganda miként való hathatósabb terjesztését is.

Báró Fejérváry inkompatibilitása.

Ez ügyben a bejelentő Groszmann Miksa a következő levelet intézte a képviselőház elnökéhez:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága folyó évi június hó 7-én tartott ülésében kimondotta, hogy tárgyalásaihoz, melynek nyilvánosságát védi a törvény azok számára, akik a bejelentéseket megtették, bejelentők nem hivatnak nem. Ez a határozat Magyarország politikai rabságban tartott proletáriátusát megfosztja attól a csipetnyi jogától is, melylyel eddig birt. A bejelentők és így én is, a ki báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, mint képviselő ellen összeférhetlenséget jelentettem be, ennek folytán meg vagyunk fosztva annak lehetőségétől, hogy érveinket, bizonyítékainkat a közérkölc és csonka alkotmányunk védsére és a visszaélések ferdtésére előterjeszthessük. Figyelembe véve azonban, hogy én, eltérőleg

bejelentő társaimtól nem üzérkedést, hanem egyéb szempontot hoztam fel báró Fejérváry Géza ellen, nem követem társaimat abban, hogy az összeférhetlenségi bizottság jogfosztó határozatát az azt megillető megbóránkozással hallgatag tudomásul vegyem, hanem e levélben mondom el azt, a mi engem arra birt, hogy az összeférhetlenségi bejelentésemet megtegyem. Báró Fejérváry Géza ellen megtett és az összeférhetlenségi bizottság előtt fekvő levelemre az illetékes körök — mindenestre jellemző módon — a bécsi „Neue Freie Presse“ utján adtak le oly értelmű magyarázatot, hogy én elfelejtettem azt, hogy báró Fejérváry Géza rendelkezési állományban van. Hát éppen ez a rendelkezési állomány az, a miben én báró Fejérváry Gézára a képviselőséggel összeférhetlenséget látok. A képviselőséggel összeférhetlen és nem a honvédelmi miniszteri állással. Báró Fejérváry Gézára nem áll az, a mi más miniszterekre áll, hogy képviselői állásukat megtarthadják annak dacára, hogy miniszteri kinevezésüket az uralkodótól kapják, mert báró Fejérváry Gézával, mint katonával felettes hatósága és így az uralkodó, ellentmondást nem tűrő parancscsal szabadon rendelkezik. Törvényeink értelmében a parlament szuverén és így nem lehet, hogy tagjai olyanok legyenek, a kikkel a másik szuverén, az uralkodó feltétlenül rendelkezik, mert ez kétségtelenül az alkotmány garanciáit csökkentheti. Ha a bizottság nem fosztott volna meg a megjelenés lehetőségétől, akkor világosabban és terjedelmesebben adhattam volna meg a szükséges felvilágosításokat. A gyakorlat által szentesített jognak elvonása folytán azonban most nem maradt fenn számomra más út, mint az, hogy kérjem Nagyméltóságodat, hogy ezen levelemet az összeférhetlenségi bizottság elé juttatni sziveskedjék. Tisztelettel, Budapest, 1900. június 11. Groszmann Miksa.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 12.

— Jó volna a termet jégbe hűteni! — mondta ülés előtt a folyosón egy nagyon kövér honatya, a ki a melegtől úgy szuszogott, mint egy gőzgép. — Nagy baj, hogy az elnök olyan

tán az orgonakészítő is lejött a nagy városból. A plebános urhoz is, az ő kis lakába is elvezette és megdicsérte ritka kitarásáért. De ő nem kereste azt. Jaj, de szeretett volna menekülni.

— Ugy, ugy! Hála neked, Isten, hogy enyire megsegítettél, — mondta Mariska és ájtatos ima után lenyugodott.

Legédesebb álmából nagy recsenés és kínos sziszzenés ébresztette fel. Világot gyújtott, körülnézett s az, a mit látott, megdermesztette egy pillanatra tagjait.

Som Pali feküdt a szoba közepe táján, feje körül vértócsa volt. Kalapja messzegurult. Odahajolt Mariska és rémülve vette észre, hogy az életnek legkisebb jelét sem mutatta a legény.

Az ablakon egy fej sötétlett be, de hirtelen visszavetődött. Mariska otromba női sikoltást hallott. Kinézett az ablakon és egy sietve csoszogó nőt látott távozni. Megismerte Mariska, hogy a vén Marcsa volt.

Kezeit tördelve állott meg pillanatra, hogy mit tegyen. Égfele emelte összekulcsolt kezeit és az jó tanácsot adott neki.

Rendbe hozta magát és a Som Pali anyjához szaladt. Ott rémületén erőt véve, elmondta, mi történt nála, a nélkül, hogy előzményeit tudta volna. Kérte, hogy siessen, mert a fia életét és mindnyájok becsületét kell most megóvniok.

És az éj takarója alatt elvitték ketten nagy kínosan haza a legényt, kinek fejét azonnal ecetes vízzel megmosogatták. . . . Jaj! Az

őreg anya ott omlott össze zokogva az ágy mellett. A falu legszebb legényének, az ő szive bálványának, fél szeme éktelenül szét volt roncsolva a szemgolyó körül.

Az erős legény magához jött egy kissé és elégtelenített arcával a suttogó hang felé fordult. Erősen megdagadt, de épen maradt másik szemét még ki bírta nyitni.

Mariskát látta ott sirni az édes anyjával. — Mariska! nyögte a legény bágyadtan és kezét nyújtá feléje.

Mariska szomorú ellenkezéssel rázta meg szép fejét.

— Akarint akart kegyelmed, megszenved érte. Higgye meg, szivemből sajnálom, de annak, a ki tilos uton lopakodik a hajlékomba, kezét nem nyújthatok. Bocsássa meg az Isten gonosz szándékát, én szivemből megbocsátok.

Valami iszonyu küzdelem vett egész testén erőt, felült a legény az ágyban. Elégtelenített arcával iszonyuan nézett ki, a miut kezét kérésre tette össze.

— Mariska! — hörögte fuldokolva. Mariska megdöbbsent. Hisz a halálra ítelt gyilkosnak is adnak vigasztalást. Tán halálát érzi, vagy gonosz szándékát bánta meg erősen. Nem, így vigasztalás nélkül el sem mehet.

A Pali ágyához közeledett és kezét vérző fejére tette. A legény meg végső kis erejét is összeszedve megragadta Mariska kezét és megcsókolta. Aztán lehanyatlott a feje és mozdulatlanul, behunyt szemmel feküdt. . . .

Mi volt ez? Mariska nem tudta magát

tájékozni. Csak jó félév múlva tudott meg mindent a Som Pali édesanyjától.

A kártyavető Marcsa kivetette, hogy soha se lesz Mariska a Palié, csak ha a szobájában, a mikor Mariska alszik, lassan ennek homlokára nem lehel. Akkor majd a lelkeik összebarátkoznak.

Nos, ezt a bolond babonát szentül elhitte a hiszékeny legény. És szegény feje, mikor Mariska a városba hajtott, az udvar felőli ablak keresztfáját átfürészelt és alkalmas éjrele várt. Egyik fürgeteges, borus éjszakán aztán odament, kifeszítette erős vésővel az ablak-szárny zárját és a keresztfával együtt kihuzta azt. A mint a vésőt kezében tartva becsuszott, egy lefele fordított mosóteknőbe botlott s keresztül esve rajta, a kezében tartott véső hegye jobb szemébe furódott.

A részvét enyhítő érzése szállta meg lelkét e tudatra Mariskának. Élete eszményét Isten dicsőségének emelésé képezte: az az orgona, az a harang. Oh, hisz ha az meglesz, nem bánja, ha Isten mindjárt magához szólítja is.

De nemes lelkének mégis jól esett, hogy valaki itt, a földön is szereti őt. Igen, már évek óta vett észre Palin valami változást. Emlékszik, mikor a legény annyira megalázta, koldusnak, rangtalan teremtsnek vette. Azért a Mariska jó lelke még sem vetette meg. Hanem akkor mégis nagyon, de nagyon megalázta. Mit ért az neki, hogy a kezét megkérte. A háztüznézőknek kereken megmondta, hogy ez nem elég. Egyebet vár. Nem tartja

sovány ember! Bezzeg tavaly nyáron Szilágyi Dezső jeget rakatott az üvegtetőre, a ponyvák közzé és legalább tűrhető volt az ájer! De ez a sovány Perczel azt hiszi, hogy mert ő nagyon szereti a meleget, hát más is bírja!

A hájjal bőven megáldott honatyának alapjában véve igaza van abban, hogy a Ház temperaturája nem tulságosan kellemes és bizonyára ez az oka, hogy a képviselők is csak csekély számban czihelődnek el az ülésre. Ki az ördögnek lehetne kedve ilyen hőségben, ilyen fojtott levegőben törvényeket alkotni, tanácskozást hallgatni, még ha mindjárt olyan érdekes tárgy van is többek közt napirenden, mint *Wlassics* miniszter válasza a »szent-kereszt és a magyar szent-korona jelvényének a magyar tudomány-egyetem új palotájában történt megsértése« dolgában, a mely ügyben *Molnár* János apát interpellált május hó 28-án?

Fél tizenegy lett, mire *Perczel* Dezső elnök elfoglalta helyét az emelvényen, megnyitván az ülést.

Gulner Gyula mandátumát végleg igazolták.

Bemutat aztán az elnök egy kérvényt a kvóta fölemelése ellen, melyet a szélsőbaloldalon éljenzéssel fogadtak.

Következik a napirend.

A »magyar-román határvonalon felállított határjelek kicserélése folytán felmerülő költségek fedezésére szükséges hitel engedélyezéséről« szóló törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadta a Ház.

Szintugy a »gazdasági munkás- és cselédség-pénztárról« szóló törvényjavaslatot is.

Azután az 1899. XV. t.-cz. (kurai bíraskodás) 98. §-ának kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot kezdte tárgyalni a Ház.

Engelmayer József előadó ismertette a javaslatot, de oly halk hangon, hogy alig hallották *Madarász* József és *Fabiny* Teofil, a kik pedig ott ültek az előadói emelvény közelében.

Senki sem szólt hozzá a dologhoz. Vita nélkül fogadták el a javaslatot általánosságban is, részleteiben is.

Mindezzel rövid egy negyed óra alatt végzett a Ház és következtek az interpellációkra adandó válaszok.

Mindenekelőtt *Lukács* László pénzügyminiszter válaszolt *Visontai* Somának a gyöngyösi bortermelők több sérelme tárgyában előterjesztett interpellációjára. A miniszter konstatálta, hogy az egri pénzügyigazgatóság tényleg négy esetben helytelenül járt el a gyöngyösi bortermelőkkel szemben, mikor a poharazási engedélyt megtagadta tőlük, két esetben pedig tévesen intézkedett, de tévedését maga korrigálta.

Visontai Soma és vele együtt a Ház is tudomásul vette a választ.

Szell Kálmán mint belügyminiszter felel ezután *Molnár* Jenőnek a »Csongrádmegyei főispán lakhelye« tárgyában előterjesztett interpellációjára. Konstatálja a miniszter, hogy a főispán csaknem állandóan visz háztartást Szentesen, ott állandó lakással bir, sűrűn van otthon, jelen van minden közgyűlésen, minden közigazgatási bizottsági ülésen és a legkifogástalanabb módon végzi teendőit, mint a hogy beigazolta ezt a megejtett vizsgálat. Sőt októberben a megyei közgyűlés bizalmat és elismerést is szavazott a főispánnak.

Endrey Gyula: Az ugyan nem jelent valami sokat!

Szell Kálmán: De a közgyűlés egyhangulag hozta meg határozatát. Egyébként intézkedni fogok, hogy a főispánok általában ne hagyassák el székhelyüket a nélkül, hogy szabadságot kérjenek.

Molnár Jenő kijelenti, hogy interpellációjával nem az volt neki a célja, hogy Vadnay Andor főispán ezentul mindig Szentesen legyen. (Nagy derűtség.) Hanem legyen Vadnay Andor többet otthon és lássa be, hogy ott neki már semmi keresni valója sincs. Teljes bizalommal viseltetvén a miniszter iránt, a választ tudomásul veszi.

Szell Kálmán kijelenti, hogy ő alatta, az ő tudomásával törvénytelenségek nem fognak történni.

A választ tudomásul veszik.

Szell Kálmán válaszol azután *Molnár* Jánosnak a mérki községi vagyon ügyében elő-

terjesztett interpellációjára — fölpanaszolta *Molnár*, hogy az odaváló főszolgabíró basáskodó módon, egyszerűen elvette a községnek egy darab területét a kálvinista templom czéljaira. *Szell* Kálmán elmondja, hogy *Molnár* teljesen helytelenül van informálva és a főszolgabíró semmiféle visszaélést se követett el.

— Én adtam ki — folytatja, — egy rendeletet és én utasítottam a főszolgabírót, hogy annak, ha kell, karhatalommal is szerezzen érvényt. Ezt írja föl magának a táblájára *Molnár* Jenő ur!

Rakovszky István: Hiszen *Molnár* János interpellált. (Derűtség.)

Szell Kálmán: Tudom, de mert kissé száraz a téma, hát élénkíteni akartam! (Derűtség.) Különben csak 3 és fél négyszög méternyi területéről volt szó. Kéri válasza tudomásul vételét.

Wlassics Gyula válaszol *Molnár* Jánosnak a *czimersértés* dolgában. Ebben az ügyben ugy az egyetemi hatóság, valamint a büntető is a legszigorubbán jár el és vezeti a vizsgálatot. Biztosítja interpellálót, hogy ha a tettes megkerül, gyalázatos dolgáért méltóképen bűnhődik majd. A vizsgálat folyik.

Nem helyesli azt, hogy ebből a dologból politikai fegyver kovácsoltott. Felelőssé teszi az ország színe előtt *Molnár* Jenőt, a ki interpellációjában megadta az impulzust. (Ugy van! jobbról.)

Az interpelláló mi bizonyosat sem tud. Nem tudja azt, vajjon nem suhancz éretlen tette-e a dolog. Nem tudja, vajjon szántsándékkal történt-e vagy se. És mégis támad, olyan fegyverrel, melylyel nem volna szabad. Az ifjuság keblébe a vallási villongást elhinteni nem szabad. Tudja-e *Molnár*, hogy egyetemi hallgató követte el a tettet. Hát ha valami szent helyet meggyaláznak, ennek oka a szent hely? Ilyen hanzális nexustól irtózáttal fordul el. A nemzet ifjuságát meg kell menteni az ilyen felekezeti türelmetlenségtől, ha már a társadalom tele van vele. (Zajos tetszés a jobb- és szélsőbaloldalon.)

Molnár János visszautasítja, hogy őt a szenvedelem vezette volna. A miniszter volt szenvedelmes.

— *Hazafias hang volt az!* — szól közbe *Olay* Lajos.

Molnár János: A minisztert áldatlan szenvedélyesség vezette. (Ohó! Ohó! a jobb oldalon.)

szerencsésének, ha Pali őt, szegény leányt *magához akarja emelni*.

Mert hogy Som Pali az agrárkódásból és szembajából felgyógyult s testi ereje visszatért, a hetykeség és dacz kezdte ismét befészkelni magát szívébe. Ezért szövegetezett *Marsa* néni: hátha segítene a bajon.

Mikor felcizfrázott szamaráért csufolták a leányt, pártját fogta, igaz! Szerette is volna no, de csak úgy, mint néha a virágot... Azért is sugdosott akkor *Marsa* néni. De hát a kártyavetés, a sok hazugság, hogy: így szereti kelmedet, Pali lelkem meg úgy szereti, az a leány — bizony nem nagyot lendített gonosz szándékukon.

— Te, te! — pirogatta Palit az édes anyja is, — hátha már úgy szereted, mért nem közelítesz hozzá igaz szívvvel, tisztelettel. Hej fiam, nincs sok olyan helyre-leány ezen a világon. Szép is, jó is, — no hát nem gazdag, de az vagy te és az erény takarékosága, meg a hire, becsülete, hogy micsoda érdemet tett a falu szemében erős kitartással, hidd el, Pali, megérdemelné, hogy az egykori kicsinyléseért szépen megkérlelnéd.

A szép legény semmit se szólt, csak dünynyögött és kalapját szemére vágva sietett ki az udvarra.

*

Öt évi kitartás, okos takarékoság, mértékletesség és minden hiábavalóság nélkülözése meghozták a *Mariska* drága, nagy örömet.

A nagy harang meg az orgona Pünkösdi első napján reggel fog megszólalni. A míg a

harangot a toronyba huzzák s még az orgonát a kórusra helyezték, került mindenkit. Nem akarta látni sem az irigy, sem a bámuló, sem a szerető és tisztelve tekintő szemeket.

Most a gyermekek nem gyűltek össze ablaka alatt a szamar »iá, iá« hangját kiabálva s a nagy harang »bum-bum« szavát utánozva.

Sem a legények nem püfölték hátba a mezőn legelésző szamarat, hogy: eredj a nagy harang után! vagy: orgonálj már egy kicsit, szegény csacsikám!

Marsa néni sem kaczag már a fiatalok csinjain, mert mikor látta, mi történt akkor éjjel *Palival*, kapta kevés motyóját és a heledik faluba szökött.

Oh bizony, sok minden megváltozott.

A falu népe színe-java nagy tisztelettel emlegette a szegény leány nevét, a ki dúsakat megszégyenítő dolgokat cselekedett.

Csak egygyel nem voltak tisztában, valamelyik este a Som Pali öreganyját látták hazamenni a tisztelendő urtól. Mászor meg Som *Palival* látták beszélgetni, a ki betegsége óta komoly, csöndes természetű lett.

Valahol nagyon megütötte a fejét. Ennyit tudott a falu, többet soha.

Egyszóval az egész falu készült a pünkösdi ünnepekre, a rózsák szép vasárnapjára, a rózsák kedves gyermekének örömnapjára is.

Mielőtt a nép a templomba vonult volna, valami kedves jelenetet sejtve, lesve állott meg a templom előtt. A nap derült volt és enyhe meleg lég hozta a kertekből és a határról a szelid, édes növény- és rózsailatot.

Bölcs és hálás kéz gyönyörű rózsakoszortut font a templom nagy ajtaja körül. Felette babérlevelekből e pár szó: »Isten áldjon meg!« volt gondosan összeillesztve.

Ünnepi csend uralkodott a faluban. A lombos fákon ezer és ezer madár mondott Istennek dicsőeneket.

Mariska édes áhitattal, örömtől könnyező szemekkel suttozta Istennek hála-imáját. Gyánította, látta a készületet. Ah, ő nem várta ezeket! Bár inkább senki se tudta volna, senki. Hisz nem az emberekért, nem magáért, Istenért cselekedte...

Valami zajt hallott a konyhában. Az ajtó felé fordult, melyet nagy meglepetésére a plebános ur nyitott be. Zavarában sem mozdulni, sem szóhoz jutni nem tudott.

A plebános nyájas mosolylyal bátorította.

— Attól féltünk leányom, hogy nem jössz el ma a templomba. Ismerlek, nem szereted a dicsőséget, de annál inkább szereted az Istent, a ki az alázatosokat felmagasztalja.

— Edes lelki atyám — mondta rebege — nem földi jutalomért cselekedtem.

— Tudom, tudom! De szeretném — hisz azt is megadja Isten, hogy már e földön is megjutalmazzon... Gyer, leányom, ne félj, nem mutatok rád, nem foglak a megszégyenítésig magasztalni. Vár a falu és süveget akar emelni előtted.

A lelkész megfogta a leány remegő kezét és indult vele a templom felé.

Mikor kiléptek az udvarból meghuzzták a

— Csönd vicinálísták! szól a jobboldalra Zmeskál Zoltán.

Molnár: Nem állított a tettesről semmit, az tény. Láta azonban a csonkítást, ebből következett. A miniszter azzal vádolja, hogy a felekezeti szempontok vezették. Igenis vezették dolog abban a részében, amikor nemcsak cimér, hanem a kereszt is megsértetett. Az a kereszt, amely a címerrel, a koronával egygyé tartozik. A választ tudomásul veszi.

Wlassics Gyula: A ki tudja, hogy milyen eszmékért küzdök . . .

— Szent eszmék! szól közbe Rakovszky gunyosan.

Wlassics: Az nem okolhat engem azzal, amivel Molnár János tette. Nagyon veszedelmes a vallási nézeteltérés, kerüljük el, kerüljük a vallási villongásra vezető dolgokat. Ő nem fogja megengedni, hogy ilyenek az ifjuság körébe belevitessenek. (Általános helyeslés, taps, csak a néppárt mozdulatlan.)

Molnár János rövid felszólalása után a Ház a választ tudomásul veszi.

A holnapi ülés napirendjét állapítják meg és ezzel az ülés d. u. 1/4 órákor véget ért.

*

A képviselőház alkalmassá máj holnapi ülésében tárgyalás alá veszi az 1897. márczius 19-én Velenczében megkötött és a pestis ellen való védekezésre vonatkozó nemzetközi egyezmény kiegészítéséről szóló javaslatot.

A Ház közigazgatási bizottsága a következő nyilatkozatnak törvénybe iktatását javasolja:

Nyilatkozat.

Az 1897. évi márczius hó 19-én Velenczében kötött nemzetközi egészségügyi egyezményt aláíró államok fölszámolására szükségét annak, hogy a jelzett egyezményhez tartozó általános szabályzat I. fejezetébe foglalt »Zarándokszállító hajókra vonatkozó rendszabályok« című külön szabályzat 35. cikké módosítsák, hogy e cikk összhangba hozassék ugyanazon szabályzat 11. §-ával, alulírottak kormányai által e részben kellő felhatalmazással ellátva, kijelentik a következőket:

Az előlemlített külön szabályzat 35. cikké ekkép módosítatik:

három harangot . . . Jaj, szive, lelke megreszketett Mariskának, mikor a nagy harang hatalmasan közé bugott a két kisebb szelid, gyöngébb hangja közé.

A szivéhez kapott.

— Atyám! Jaj be szép. Óh Istenem, be szép. Jaj! a szivem, a szivem! Mindjárt meghalok! . . .

— Mariskám, édes Mariskám! — kiáltotta egy hang kétségbeesetten és villámként odaugorva kapta ölébe Pali az ájuló leányt.

A leány felnyitotta szeméit és szeliden mosolygott. Karját a Pali nyaka köré fonta és könyezve nézett a derék legényre, kinek szemében — nagy ámulatára — egy könnycseppet látott ragyogni.

— Mariska édes, megtudsz-e bocsátani?

A lány lassan erőhöz jött. A harangzugás közt alig hallatszotti szava, mikor nyájasan a legényhez fordult.

— Szivemből Pali, tiszta szivemből.

— Ugy, ugy! — szól mosolyogva a lelkész — no csak, hogy a jó Isten e földön is megjutalmaz téged . . .

A templom előtt csöndes tüntetéssel emeltek főveget az érkezők előtt. És mikor beléptek a templomba, megszólalt az orgona.

Oh, nem lehet azt kimondani, mit érezett Mariska, mikor minden óhajtását teljesítette az Isten.

(Vége.)

»Minden hajóskapitány, kire rábizonyul, hogy zarándokokat szállít vagy szállított a nélkül, hogy hajóján egy és esetleg két megbizott orvos lett volna, megegyezőleg a 11. cikk rendelkezésével, 300 török font bírság alá esik.«

E kijelentés a törvényhozó testületek jóváhagyása alá fog bocsátatni azokban az államokban, a hol e jóváhagyás megkívánlatik, életbe lép, míhelyt az erre vonatkozó ratifikációk kicseréltek Rómában oly módon, mint ez történt azon egyezmény jóváhagyási okmányával, melyre jelen nyilatkozat vonatkozik.

Kiállított Rómában 14 példányban 1900. január 24.

Perotti Gyula Tenkén.

Rendkívül érdekes hír jött Tenkéről.

A tenkei fürdőben is beállt már a szezon. A kis fürdőnek igen sok vendége van az ország minden részéből.

Néhány nappal ezelőtt a fürdő igazgatósága levelet kapott. A levélben Perotti Gyula az Operaház volt tagja tudatta, hogy pár nap múlva a fürdőbe érkezik másodmárával s egy hónapi tartózkodásra kér megfelelő lakást fenntartani.

A levél, melynek írója titoktartást kért, érthető szennázciót keltett Tenkén s a fürdőigazgatóság sietett teljesíteni az érdekes vendég kérését.

A szép Bartóky Matild kisérőjéről, mióta Berlinből New-Yorkba tért vissza ismét keveset hallottunk. Bartóky Matild még márcziusban irt haza egy levelet, melyben Perottiról is hosszasan ír.

Perotti visszatérve Amerikába, először a Germánia színházban próbált szerencsét. Felépései ekkor már sikerrel jártak, úgy hogy a Metropolitan-Opera fényes szerződéssel kínálta meg a tenoristát, ki a szerződést alá is írta. Egymásután aratta ezután sikereit Perotti. Aida Manrico, Lonhengrin, újabb és újabb sikert hozott neki.

De — mint Bartóky Matild egy bizalmasához írta — az új sikerök sem tudták elfeledtetni velük régi sikereiknek színhelyét. Vágytak vissza s kilátásba helyezték a találkozást a régi ismerősökkel.

A levél után pár nappal meg is érkezett a tenkei fürdőbe Perotti. Vele jött egy fiatal szép hölgy is, ki úgy szerepel, mint a Perotti neje.

Az érdekes pár egészen elvonultan él. Ismerősük senki sincs a fürdőorvoson és gondnokon kívül.

Reggel korán nagy sétákat tesznek a közeli erdőben, este is csak ketten sétálnak a fürdő árnyas utjain. Ebédjüket vacsorájukat szobáikban költik el.

Perotti különben igen jól érzi magát. Pár hónapot szándékozik Magyarországon tölteni ügyei rendezése végett s ismét visszatér New-Yorkba.

A fürdőnek természetesen nagy vonzereje Perotti és az ismeretlen hölgy, a ki azonban — tenkei tudósítók szerint is — aligha Bartóky Matild.

Megvalljuk azonban — bár tenkei tudósítók jóhiszeműségéről meg vagyunk győződve, — hogy a hirt kissé hihetetlennek tartjuk.

Perottinak van elég oka haza nem jönni, s ha vissza jön, nem a tenkei fürdő csendjében rejőzködik el. Nem lehetetlen, hogy valamelyik nyaraló színésznek támadt az az ötlete, hogy Tenkén mint Perotti szerepeljen.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* Zalka püspök betegsége. Zalka János győri püspök, az agg egyháznagy állapota ma reggel valamivel jobbra fordult. Ma már fel is ülhetett ágyában, de beszélni nem tud. Hogy állapota ennyire is javult, csakis a gondos ápolásnak köszönhető. Az agg egyháznagy azonban nehezen lesz az életnek megmenthető. Magas életkora és mindinkább gyengülő életereje nem fog megküzdeni a betegséggel, a mely oly gyors egymásutánban most már harmadszor keresi fel.

* Somogyi és a szerződések. Az utolsó szinügyi-bizottsági gyűlésen felmerült az a kívánat, hogy Somogyi igazgató mutassa be a társulata tagjaival kötött szerződéseket. Az igazgató rögtön vasutra szállt, hazament s most ismét köztünk van a kész szerződésekkel együtt, hadd lássák az illetékesek ezt is és ne lehessen ellene ezen az alapon sem kifogást emelni. Az összes szerződéseket, mint értesülünk, ma fogja Somogyi Károly a szinügyi-bizottság elnökének bemutatni. Jelenleg társulata — a mellék-személyzetet leszámítva — 31 nő- és 35 férfitagból áll, a kiknek csak a havi rendes fizetése 16,000 koronát tesz ki. Ha még elgondoljuk, mennyi előleget kell még az igazgatónak a havi költségvetésbe ráadásul fölvenni, akkor tisztában lehetünk vele, hogy csakugyan nagy igényű társulattal állunk szemben. Ugy vagyunk meggyőződve, hogy a művésznők és művészek a művészet terén is éppen olyan nagy igényűek, mint a fizetés dolgában. A mint hogy nem is lehet másképp olyan nagyigényű közönséggel szemben, mint a nagyváradi.

* Apponyi Albert gróf Aradon. Gróf Apponyi Albert tegnap nejevel együtt Aradra érkezett. Apponyiékat a vasutállomásnál a volt aradi nemzeti párt vezérférfiai fogadták, a kiknek kíséretében kimentek a vesztőhelyre, megtekintették a vértanu szobrot s a város nevezetességeit.

* A kolozsvári főtéri templom remeke. A kolozsvári főtéri szent Mihály templom közel hatszáz éves, Zsigmond király alatt épült és mint a góth stílusú építészet egyik remek művét, felvették e műbecsével bíró épületek közé és közelebből az építészeti műemlékek országos bizottsága a gyulafehérvári püspöki templom helyreállítása után állami költségen ezt fogja restaurálni. Ennek a templomnak egy olyan műépítészeti ritkasága van, amiről századok óta nem tudott senki. Évszázadok előtt leomlott tornyában ugyanis egy titkos lépcső vezetett, melynek építészeti rendszere annyira ritka, hogy ilyen lépcsővel ellátott templom az egész föld kerekén csak kettő van még: Lüttichben és Kölnben. — E lépcső bejárója a templom baloldali részén a mellékoltár mellett van. Egy predikáló szék fedi el a bejáratot. Pákey Lajos főmérnök, a technológiai iparmuzeum igazgatója fedezte fel ezt a lépcsőt és felhívta reá a dómok építészeti mesterének, Schmidt bécsi főmérnöknek a figyelmét. Schmidt leutazott Kolozsvárra és konstataulta, hogy ez a lépcső a műépítészetnek egy oly ritka remekműve, a melynek csodájára fog járni a világ. A lépcső két oldalról indul csiga vonalban. Kettős oszlopszat tartja és fogja össze a keskeny kő lépcsőket.

A csiga alakban felhaladó két lépcső minden két méternyi magasban 8-as alak módjára egymást keresztezi. A keresztezés fölött szép ívezet hajlik. E ritka művet Pákey Lajos társaságában tegnap megtekintették a fa és fémipari szakiskola tanárai, Gámán Zsigmond iparkamarai titkár, több érdeklődő és néhány előkelőbb iparos. A lépcsőn alig a második 8-as hajlásig lehet felhatolni, mert azontul omlanak le a kövek, sőt alatt is meg van repedve a lépcsőház mennyezete. A lépcső ez idő szerint a templom fedelére vezet és apró ablakkal jól meg van világítva.

* **Vilmos császár és Sullivan.** A világhírű angol operett-zeneszerző, *Sullivan*, tegnap meginterviewolta *Vilmos* császárt. A Mikádó szerzője most Berlinben van s ma személyesen dirigálta ezt az operettjét a császár jelenlétében, a ki nagyon kíváncsi volt hallani a Mikádót, a mely ma először került német színpadra.

Előadás után a császár az udvari páholyba kérette *Sullivan* s nagyon elismerőleg szólott a Mikádó fülbemászó zenéjéről. Aztán érdekes párbeszéd fejlődött ki a császár és *Sullivan* között, a melyről berlini tudósítónk a következőket telefonozza.

A Mikádó szerzője azt kérdezte Vilmos császártól, hogy mikor jön Angolországba.

— Felsőged olyan fogadtatásban részesülne Londonban, mint még soha fejedelem — tette hozzá *Sullivan*. Angolországban csak két név népszerű mostanában: lord Roberts és felsőged.

A császár így felelt:

— Igen, lord Roberts nagy férfiu, hatalmas dolgot művelt. Én örömmel és őszinte csodálkozással kísértem haditetteit. Igazán halhatatlan szolgálatokat tett hazájának.

— Lord Roberts-szel egyformán dicsőítik felsőgedet angol földön, mert az angol nemzet tudja, mit köszönhet felsőgednek, — mondotta *Sullivan*.

Vilmos császár élénken közbevágott.

— Nagyon jól esik hallanom, hogy Angolországban tudják, mily őszinte barátsággal viseltetem Nagy-Britannia iránt s becsülik ezt az érzésemet. Talán el fogok látogatni Cowenbe.

Most ismét *Sullivan* vette át a szót:

— Reméljük, hogy onnan Londonba is ellátogat felsőged. Mi hideg nemzet vagyunk, de ez egyszer úgy fogjuk fogadni felsőgedet, mint még soha senkit.

Ezzel végződött a beszélgetés.

* **Ártatlan ember kivégzése.** A Majna melletti *Frankfurtban* óriási szenzációt keltett egy erdész öngyilkossága. A hátrahagyott levelében azt írja az öngyilkos, hogy a néhány év előtt a *mörfeldi* nagyirtokosnak a meggyilkolását ő hajtotta végre. A gyilkosság vádját akkor egy *Ku-michel* nevű cipészre fogták s bár az ártatlanságát erősítette, halálra ítélték és kivégezték.

* **A világbéke kulcsa.** Megszületett már az a nagy ember is, a ki a világbékét könnyű szerrel akarja megteremteni. *Paál* Sándornak hívják s Vig-utca 16. számú házában lakik. Különben soroksári háztulajdonos. Sokáig gondolkodott azon, hogyan lehetne a világbékét helyreállítani, míg végre kulcsot talált fel, a melyet maga kovácsolt, s mely varázshatalommal bír. Ez a kulcs a világbéke kulcsa. Ma reggel jelentkezett *Paál* Sándor a rendőrségen s egyenesen a főkapitányhoz tartott. A főkapitánnyal azonban nem beszélhetett, tehát *Kubes Béla* rendőrtisztviselőhöz fordult.

— A királylyal óhajtanék beszélni igen sürgősen.

A rendőrtisztviselő kérdésére eladta, hogy meg akarja mondani ő felsőgednek, hogy sürgősen hívja össze a világ összes fejedelmeit, ő feltalálta a világ béke-kulcsát, a mellyel megnyitja a világbékét. Ezután zsebéből egy rövid lánczon lógó kulcsot vont elő, a melyet görcsösen szorongatott a kezében. A kulcs, a világbéke kulcsa volt.

— Ha ezzel a varázskulccsal megnyitom a világbékét — folytatta tovább — a harago-

sok az egész világon megbékülnek s az utcán fognak összecsókolódni. Két krajczárom van csupán, de azért nemsokára gyémántpalotában fogok aludni.

A rendőrtisztviselő rögtön tisztában volt, hogy örülltel van dolga s le akarta vezetni a szerencsétlen embert a rendőr-őrszobába. Ez azonban nem ment olyan könnyű szerrel. Két rendőr fogta karon a meghibbant eszű embert, a ki kezeit égnek emelve sirva könyörgött, hogy ne vessék börtönbe, mert ő nem örült. Végre nagynehezen lecsalták a földszinre, a hol az őrszobában helyezték felügyelet alá. A rendőr-orvos konstatálta az örülltséget s a világbéke megoldóját a lipótmezei tébolydába vitette.

* **Splényi—Polónyi-botrány.** Abból az alkalomból, midőn Polónyi Géza a képviselőházban az Engel-ügyből kifolyólag megtámadta *Splényi* Ödön báró rendőrtanácsost, *Splényi* a következő nyilatkozatot tette közzé:

Polónyi képviselő ur a képviselői immunitás leple alatt a képviselőházban, — ahol engem magához közel nem érzett, támadást intézett ellenem oly ügyben, mely rendes bíróság előtt folyt és befejeztetett s melyben ezért a parlament nem is intézkedhetik.

Polónyi urhoz nincs szavam. Azt mindenki tudja, hogy Polónyi ur ily dologra képes és sokan tudják, hogy csak ilyenre képes. Kötelességem azonban azokkal szemben, kik szerény egyéniségem iránt érdeklődnek, kijelenteni, hogy oly ember szavai, ki éveken keresztül a rendőrség bordély ügyeiből tengődött, a ki a gráci lopási ügyből megmenekült, de csak különös ügyességgel s a ki a földhitelintézet nagyon sok ezer forintját *Zsupánszky* nevében felvette és soha vissza nem fizette, tehát ebből is kimenekült, de csak különös szerencséjével, oly ember szavai engem nem sértenek s ily embert csak annyi tekintetben részesítek, mint minden tisztességes ember — tudniillik megvetem. Budapest, 1898. december 24.

Báró Splényi Ödön.

Splényi a törvényszék tudvalevőleg az Engel-ügyben fölmentette.

Ma az E-s azt írja, hogy épen a holnapi napon ül össze négy megbízott a *Splényi—Polónyi* ügynek a lovagiasság törvényeinek valamely formájában való elintézése czéljából.

* **Véres gyilkosság történt** tegnap a szabadkai határban levő *»Szele csárdában.«* *Dobos Pál* és *Borsó Sándor* pásztorlegények mulattak a csárdában, miközben — mint levelezőnk írja — oda vetődött *Balogh Pál* pásztorlegény is, a ki valamikor jóbarátja volt a két előbbinek, de pár hét óta birka lopás miatt ellenségek lettek. Mikor *Balogh* belépett a csárdába, *Dobos* és *Borsó* azzal fogadták:

— Mit keressz itt miközöttünk, menj ki innen, ha kedves az életed.

Balogh nem hagyta magát zavartatni, hanem bort rendelt és ivott. Erre a két legény bo okkal neki támadt *Balogh*nak s leverte. *Menyhárt János* korcsmáros védelmére akart kelní a levert legénynek, de ezt is úgy elverték, hogy eszméletlenül terült el a földön. Ekkor lépett be a korcsmába két szállási rendőr *Tóth Mihály* és *Ilovay Antal*, a kik a gyilkos legényeket megakarták fékezni, de ők is pórul jártak, mert a felbőszült legények *Tóth Mihály* fejét verték be, *Ilovay*nak pedig a karját törték el. *Balogh Pál*it eszméletlen állapotban szállították el a gyilkosság színhelyéről s nem is tért többé magához, pár órai kioldás után meghalt. A gyilkosokat a csendőrség elfogta.

* **Megfulladt gyermekek.** Tegnapelőtt reggel borzasztó szerencsétlenség híre futotta be Nagy-Körös utcáit. Három gyermek esett áldozatul a szülői gondatlanságnak. *Kis László* napszámos felesége — mint nekünk írják — tegnap reggel befutott a piacra, hogy élelmi cikkeket vásároljon, otthon hagyva három apró gyermekét kik közül 4 éves volt a legidősebb. *Kisné* távozása alkalmával rázárta az ajtót a gyermekekre, nehogy távolléte alatt valaki bemerjen a lakásba. Mialatt *Kisné* a piacon járt,

azalatt a nagyobbik fiu gyufát gyújtott s a szalmazsákot meggyújtotta. A tűz csakhamar meggyújtotta az ágyneműt is, melyől olyan füst támadt, hogy a három gyermek megfullt. Mikor az anya visszatért, három megfulladt gyermek holttestét ott találta az ajtó mellett egy rakáson, a mint a szegények menekülni akartak volna, de az ajtó zárva volt előttük. Az anya a mint haza ért és a szerencsétlenséget meglátta, gyermekei holtteste mellett összeesett s csak hosszas élesztgetés után tért magához, de állapota oly súlyos, hogy hozzátartozói az örülltség kitörésétől tartanak. A három kis halottat ma fogják eltemetni közös sirba. A hatóság megindította a vizsgálatot a gondatlan szülők ellen.

* **A »Polgári takarékos és segélyszövetkezet«** 3-ik évtársulatának befizetési ünnepe miatt holnap, azaz csütörtökön d. e. 9—11 óráig teljesítendő.

* **A Hirsch-alapítvány.** Jött hozzánk *Szerdahelyi J. János* budapesti iparos panaszlevelet irt egyik fővárosi lapnak, hogy tudomása szerint legalább 10-12 iparos folyamodott a *Hirsch*-alapítványhoz kamat nélküli kölcsönért és nem kapott, noha bizottság járt náluk és a legjobb információt szerzette be. Alap ezta panasztkiegészíti Nem 10—12, de 4600 iparostól szereztek be a legjobb információt és egyikük sem kapott kölcsönt. Az ok igen egyszerű: az alapítvány rendelkezésére áll 400 kölcsön egyenként 200 koronányi összegben és összesen több mint 5000 folyamodvány érkezett. Az információt valamennyiről beszerezték és jőfómán az összes folyomdot érdemesnek találták a kölcsönre; így nem maradt más hátra, mint sorshuzás utján a kölcsönöket adományozni. A baj tehát nem abban van, hogy az alapítványt kezelő bizottság nem híven teljesíti feladatát; hanem abban, hogy az örökható *Hirsch* báróné csak két millió koronát hagyott a magy. iparosoknak; ennek a kamatja pedig nem elég, hogy mindenkinek jusson, a kinek jól, de nagyon jól esnek a kamat nélküli kölcsön.

* **A »Filléres takarékos és segélyszövetkezet«** értesíti tagjait, hogy f. hó 14-én csütörtökön a befizetések tekintettel az ünnepre, d. e. 9-től fél 11-ig teljesítendő.

Kauczió-szedelgés Nagyváradon.

A *Kossuth Lajos-utcán Lusztig Pál* nevű uri ember darab idő óta a »Központi Kávéház« czimmal új megnyitandó kávéházon dolgoztatott.

Lusztig Pálnak azelőtt egy kis czukrázdája volt a Kert-utcában, a hol éjszakánként nagy kártyázások történtek. . . . Az ilyen kártyázások tudvalevőleg jövedelmezők a tulajdonosra nézve, de az általános vélemény szerint még sem annyira, hogy ilyen sok pénzt igénylő vállalatba foghasson.

A kávéház számára Bécsből hozatott 500 frt. áru ezüst evőszereket. Az a bécsi czég, a melyől rendelte ezt, előbb tudakozódott felőle egy helybeli banknál. Onnan azt válaszolták, hogy *Lusztig Pálnak* lehet hitelezni. . . .

Lusztig Pál tehát megkapta a drága ezüst holmit.

Rendelt azután 600 frt. áru bort is. Ezt is megkapta. A mikor a bor megjött, kiment az állomásra és ott mindjárt eladta. . . .

Rendelt azután 300 frt. áru tükröt. A tükrök megérkeztek és most egy helybeli kereskedőnél vannak.

Szóval a kávéházat szépen »berendezte«. Az ügyei már oly jól állottak, hogy főpinczért is talált.

Stern Sándor ajánlkozott neki és ő nagy-lelkűen elfogadta az ajánlkozást. Azonban ezer forint kaucziót kért *Stern*től, a ki 250 forintot rögtön át is adott, a többi pedig akkorra ígerte, a mikor majd belép az üzletbe.

Stern Sándor várta azt a napot, várja még ma is és ki tudja meddig fog rá várni!

Mert a *Központi Kávéház »görredőnyei«* most mélabusan le vannak ereszkedve és a kintű tulajdonos nincs, oda van, eltűnt.

Egy hét óta nem látatott *Lusztig Pál*. Hi-

telezői, asztalosok, szobafestők a kikkel kávéházát berendeztette, főpinczérje, a kinek kaucazióját elvitte, szomorodott szívvvel keresik, de ő nincs sehol.

Felesége is eltűnt vele együtt.

Hogy hol vannak, azt nem tudja senki — állítólag legközelebbi rokonaik sem.

Stern Sándor már bűnvádi feljelentést tett Lusztig ellen és a rendőrség — mint értesülünk — táviratozott Hamburgba, Brémába és az összes kikötővárosokba, a honnan Amerika felé hajó indul, hogy ha Lusztig Páldaérkezik, tartóztassák le.

Ez a távirat körülbelül megmutatja az eltűnt, jeles kávéházalapító utirányát.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Poynár Dénes.*

- 1232 Arany Lajos — testi sértés — helybenhagyva.
 1281 Klein József — becsületsértés — helybenhagyva.
 1317 Szivolt István — becsületsértés — visszautasítva.
 1321 Kerpás Kosztán — testi sértés — rendelet.
 1572 Dick Jakab — család — részben megváltoztatva.
 507 Fodor József — lopás — rendelet.
 608 Lőrinczi Mihály — lopás — részben megváltoztatva.
 687 Meszer Simon — jogtalan elsajátítás — helybenhagyva.
 783 Szöllösi Béla — sikkasztás — helybenhagyva.
 794 Binder József — testi sértés — helybenhagyva.
 829 Horzs Fülöp — lopás — helybenhagyva.
 830 Székely Mojszi — lopás — helybenhagyva.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 757 Szathmári Sára — lopás — helybenhagyva.
 761 Németh Lajosné — idegen ing. szánd. rongálása — részben megváltoztatva.
 800 Rocska János — zsarolás — részben megváltoztatva.
 801 Szála Simeonné — becsületsértés — visszautasítva.
 802 Czári Péter — becsületsértés — helybenhagyva.
 1926 Ardeleán Szimeon — család — részben megváltoztatva.
 2015 Popa Pável — lopás — részben megváltoztatva.

TANUGY.

Érettségi a főreáliskolában. Tegnap este fejezték be a főreáliskolában az érettségi vizsgálatokat dr. Nagy Ernő jogtanár elnöksége alatt. A 17 jelölt közül jól érettek: Bázár Elemér, Groszmann Menyhért és Rippner Dávid. Egyszerűen: Flegmann Izidor, Gál Pál, Goldstein Károly, Guttmann Berthold, Kepes Miklós, Löbl Ferencz, Markovits Ferencz, Popeszkó János, Schwarcz Nándor, Schön Vilmos, Zsirkay János. Javító-vizsgálatra 2 tanulót, ismétlésre 1 tanulót utasítottak.

Értesítés. A nagyvárad községi polgári fiúiskolában az évfárá vizsgálatok következő sorrendben fognak megtartatni: Junius 13-án szerdán d. e. 10 órakor *énekvizsgálat* a polgári iskola rajztermében. Junius 15-én Pénteken d. u. 4 órakor *tornavizsgálat* az intézet torna udvarán. Junius 18-án d. e. 8—12-ig I. A. osztály. Junius 18-án d. u. 3—6-ig I. B. osztály. Junius 19-én d. e. 8—12-ig II. A. osztály. Junius 19-én d. u. 3—6-ig II. B. osztály. Junius 20-án d. e. 8—12-ig III. A. osztály. Junius 20-án d. u. 3—6-ig III. B. osztály. Junius 21-én d. e. 8—12-ig IV. osztály. Ezen vizsgá-

latokra a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja Nagyváradon, 1900. évi június 12-én az igazgatóság.

Értesítés. A Nagyvárad városi községi elemi iskola negyedik fiúosztályaiban és az ismétlő leányiskola osztályaiban az 1899—1900. tanév végén a zárvizsgálatok a következő rendben fognak megtartatni:

Junius 18-án d. e. fél 9 órától az olasz-
fiúiskolában.

Junius 19-én d. e. fél 9 órától az újvárosi
fiúiskolában.

Junius 20-án délelőtt fél 9 órától a várad-
velencei fiúiskolában.

Junius 19-én d. u. 3 órától az újvárosi is-
métlő leányiskolában.

Junius 21-én d. e. fél 9 órától az olasz-
ismétlő leányiskolában.

Junius 22-én d. e. fél 9 órától a várad-
velencei ismétlő leányiskolában.

Mely vizsgálatokra a szülőket, bizottsági tag-
urakat és a tanügynek barátait tisztelettel meg-
hívom.

Nagyvárad, 1900. június hó 13-án.

Stark Gyula,
vizsg. bizotts. elnök.

Évfárá vizsgálatok. A nagyvárad köz-
ségi elemi iskolák kettős és vegyes osztályai-
ban az évfárá vizsgálatok a következő rend-
ben fognak megtartatni. 1. A váraljai leány-
iskola kettős V—VI. osztályaiban folyó hó
18-án. 2. A váraljai fiúiskola kettős V—VI.
osztályaiban folyó hó 19-én. 3. Az olasz-
fiúiskola kettős V—VI. osztályaiban folyó hó
20-án. 4. A csillagvárosi vegyes I—II. osz-
tályaiban folyó hó 21-én. A vizsgálatok a jel-
zett napokon délelőtt fél kilenczkor fognak
megkezdetni. Nagyvárad, 1900. június 12.
Gabriely Lajos t. b. elnök.

Vizsgálatok az ipariskolában. Egy
időben az általános évfárá iskola-vizsgákkal a
helybeli ipariskolában is megindultak a vizsgá-
latok. A haladó tanoncok csoportja nyitotta
meg a sort, melynek *Istvánffy József* elemi
iskolai igazgató volt a főnöke. A vizsgálaton
Bérczi (Kovalik) János elnökelt, továbbá jelen
voltak még *Szűts* Izsó iparisk. igazgató, *Lévay*
Márton biz. tag és *Békéssy* (Spevár) Pál ipar-
testületi jegyző. A bizottságok valóságos meg-
lepték a tanulók határozott, pontos feleletei a
különböző tárgyakból tett kérdésekre. Az elért
kötő eredmény szakember előtt annál bece-
sebb, mert a vizsgát tett tanulók legnagyobb
része még alig részesült iskolai oktatásban s
ez volt tulajdonképen első nyilvános vizsgál-
ja. *Bérczi* János elnök meleg szavakban köszönte
meg a derék osztályvezetőnek, *Istvánffy* József-
nek odaadó fáradozását és kitűnő módszerét,
együttal szép buzdító beszédet intézett az ifju-
sághoz. A vizsgálatok a különböző évfolyam-
on még két hétig tartanak. Ha a folytatás
is olyan lesz, mint a kezdet, akkor előre is
gratulálunk ipariskolánk igazgatóságának a fá-
radságos tanév sikeréhez.

Ajándékozás. *Sebő I. Imre* helybeli
könyvkereskedő a községi iskolai szorgalmas
tanulók megjutalmazására 22 korona 20 fillér
értékben 15 drb. könyvet bocsájtott a felügyelő-
igazgató rendelkezésére; a szives adakozónak
ez uton is köszönetet mond a felügyelő-igaz-
gatóság.

MULATSÁG.

A Katholikus Kör júniálisa.

Tegnap a délutáni vonattal előkelő közön-
ség rándult a Püspök-fürdőbe. Micsoda vidám-
ság, öröm és elevenség uralkodott a kedves
társaságban. Mindenki türelmetlenül várta az
indulás jelzését, a mikor végre a kirándulók
öröme a kupék ajtai megnyitak s a vonat
nemsokára elindult. Prűszkölve, vigan ment a
mozdony, büszkén száguldott a sínpáron, mert
sok szép lányt vitt a Kath. Kör júniálisára. A
fürdőben már ott várta a rendezőség s czi-

gánynóta mellett fogadták a szép közönséget.
A meleg délután heve ugyancsak megizzasztotta
a közönséget, azonban ezt ellensúlyozta a jó
söröcske, a minek, dicséretére legyen mondva
a szomjas uraknak, ugyancsak nagy keletje
volt. A hőségtől izgalomba hozott kedélyek a
friss sörök elfogyasztása után végre lecsillapod-
tak s az uzsonna után megkezdődött a kelle-
mes szórakozás. Mert engedjék meg hölgyeim
és uraim, hogy ha a megéhezett kiránduló jól
beuzsonnázik, rögtön kedélyesebb és vidámabb s
kibőkül a helyzettel.

Délután dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok
tisztelte meg magas látogatásával a Kath. Kör
mulatságát.

Estefelé a közönség bevonult a terembe,
a hol a mulatság megkezdődött.

Milyen csinos volt ez a látvány. A
sok fehér és világoskék ruhás hölgyek tarka
csoportja ékesítette a tánctermet. — Nyolcz
óra tájban megzendült a zene és a vidám mu-
latság a késő éjszakába belenyulott.

A város szép neme nagyon szép számmal
vott képviselve, mint azt az alanti névsor is
bizonyítja. Ott volt a város előkelő férfi köz-
önsége is, mint *Palotay László*, *Széchenyi*
Jenő, *Fetser Antal* dr. kanonokok, dr. *Vucs-*
kics Gyula, dr. *Baróthy Ákos*, *Kiss Elek* stb.
— Egyszerre a zene elnémult, a mikor a kü-
lön vonat jelezték s a neki hevült fiatalság a
legnagyobb sajnálatára kénytelen volt a tán-
czot abban hagyni.

Asszonyok: *Bodó Bertalanné*, *Bónyi Ador-*
jánné (Margitta), *Beczky Lajosné*, *Bozóky Bé-*
láné, *Bredurán Miklósné* (Versecz), *Biszterczky*
Elemérné, *Dús Lászlóné*, *Fráter Kalmánné*, *Ger-*
mán Károlyné, *Géczy Lajosné*, *Gábor Jánosné*,
Gyalokay Antalné, *Imrik Lászlóné*, *Jancsó La-*
josné, *Kovács Béláné*, *Kiss Elekné*, dr. *Kazay*
Kalmánné, *Moyzes Miklósné*, *Mihályházy Kál-*
mánné, *Papp Imréné*, *Piacsek Sándorné*, özv.
Pappné, *Péterffy Istvánné*, *Pekánovits Imréné*,
Rátkay Józsefné, *Szokoly Tamásné*, *Szűts Ist-*
vánné, *Sas Edéné*, *Székely Sándorné*, dr. *Ter-*
ner Béláné, *Tóth Zsigmondné*, *Winkler Lajosné*,
Vertán Zoltánné.

Leányok: *Boleman Sárika*, *Bodó Ilonka*,
Bónyi Ilonka (Margitta), *Bartha Ilonka* és *Ró-*
zsika, *Bezdek Irénke*, *Bozóky Nóra*, *Dús Piroska*,
Fodor Mariska, *Gábor Juliska*, *Géczy Irén*,
Jancsó Piroska, *Kiss Piroska*, *Kovács Emma*,
Magyary Erzsike, *Márkus Rózsika*, *Mihályházy*
Margit, *Papp Olga*, *Papp Szeréna*, *Papp Aranka*,
Pekánovits Margit, *Rátkay Emília*, *Rednik Mi-*
czike, *Sélely Emma*, *Szeghalmy Etelka*, *Szeghő*
Ilonka, *Székely Vilma* és *Aranka*, *Székács Ma-*
riska, *Szokoly Anna*, *Schmidt Mariska*, *Wertán*
Marianne, *Wertán Mariska*, *Winkler Mártha*,
Zilahy Sarolta, *Zeiterer Irén*.

REGÉNY-CSARNOK.

Nem bánta meg.

Irta: *Stella.*

5.

— Remélem, bevégezte már mondani való-
ját, mert ellenesetben kénytelen lennék udvari-
lanul itthagyni önt, mert sem türelemmel,
sem idővel nem rendelkezem tovább.

— Készen vagyok barátom. Isten önnel,
szíveleje meg a hallottakat s jöjjön mielőbb
kedvező választ hozva.

II.

Fodor nem tudta bosszuságában mit te-
gyen. A mende-mondákból most már hozzá is
eljutott egy-mása és ő nem czáfolhatta meg
ezeket, mivel igazolhatta magát, ha azt mondja:
a nevelőnő eszem ágában sincs, a kérdésre is
felelnie kell, mely e kijelentése nyomában tá-
mad. A Barta lányok legidősebbike sincs még

14 esztendő, aztán az még zárdában van. A gyanu tehát az asszonyra eshetik, tehette ezt, bemocskolhatta egy tisztességes nő hírnevét és ha még lenne miért, de ő maga tudta legjobban, hogy alaptalanul.

— Elutazom — mondá — s kérem fogom áthelyeztetésem, ez lesz az egyedüli mód megszabadulni a kellemetlen helyzetből.

Bartánének egy névjegyet hagyott, melyben elutazását jelenti, köszönetét fejezi ki a náluk élvezett kellemességekért azon esetben, ha nem térne vissza. Rendben vagyunk, — gondolta elégedetten a sorokat többször át olvasva — fél a tanár ur, azért szokik, de én jót jósolok ebből, neki vissza kell jönnie, áthelyeztetése — ha így akarna megszabadulni tőlünk — nem fog oly könnyen menni. Ohó paedagógus uram. Ön jobban a hálomban van, mintsem maga is hinné.

És jót sejtett, Fodornak nem volt nyugta. A miniszteriumban nem biztatták, az áthelyezéshez így nem lehetett reménye. Fördőre ment, szórakozást keresett, ez kigyógyítja rossz hangulatából, elfeledtetni az egész kellemetlen históriát; úgy remélte legalább. De csakhamar meggyőződött az ellenkezőről, a szép vidék, a kirándulások nem tudták érdekelni, a társaságot unalmasnak találta, vágyott haza. Lelki szemei előtt oly gyakran megjelent Bartának egész kedves környezete. Valami úgy vonzotta oda. Az a csunya vén leány az ő csendes hallgatótagásával, szelid, szerény modorával menyivel kedvesebbnek tűnt fel előtte a fürdő felpiperézett flirtelő szépeinél. És Bartáné! Nem sokáig gondolkozott, összecsomagolt és hazament. A Bartának házáat kerülte, bár nagy önmegtartózkodás volt e tartózkodása, de nem ment hozzájuk, bár vágyott végtelenül, hogy ki vonzotta őt oda, nem tudta volna megmondani, az asszony, a leány egyenlően kedvesekké lettek előtte. Napok teltek és ő még mindig nem tudta magát elhatározni, hogy oda menjen. Egy délután aztán az utcán találkozott, a férfi későn vette észre, már nem szökhethetett.

— Hozta Isten! — szólítá meg örömmel — csak hogy már visszatért, az egész város sajnosan nélkülözte őnt. Igazán féltünk, hogy elveszítjük . . .

— Ön is félt, ön is nélkülözött? — vágott közbe.

— Oh hogyné — felelt élénken minden elfogultság nélküli — de miért kerül benünket, miért ad az embereknek újabb alkalmat mendedmondákra, aztán ha tudná milyen epedve várják milyen . . .

(Folyt. köv.)

A boxerek lázadása.

London, jun. 11. (Saját tud. távir.) Hivatalos jelentések is és a Reuter-ügynökség táviratai is jelentik, hogy a Kumaszi fölszabadtására kiküldött csapatok egy része előnyomulásában komoly ellentállásra talált. Az egyik hadoszlop Dompauzzi felé nyomult előre, a hol a fölkelőknek erős hadállásuk volt. A hadoszlop visszaverte a fölkelőket, de nagy veszteségei miatt nem nyomulhatott tovább előre. Hét európai tiszt megsebesült. A hadoszlop visszatért Kviszába. Ujabbán még néhány törzs csatlakozott a lázadókhoz.

London, jun. 12. (Saját tud. távir.) A Times jelenti Pekingből tegnapi kelettel: A cungli-jámen tagjai között különféle változások történtek. Egy kínai tag kivált és négy új tag neveztetett ki. Az új tagok mind szigorúan konzervatív mandsuk. Csing elnök helyett, a ki az egyetlen ember volt a cungli-jámenben, a ki értett a külügyekhez, Tuan herceget, a trónörökös atyját és a boxer-szövetség hatalmas pártfogóját neveztek ki elnökké. A Daily Express jelenti Sanghaiból,

hogy ottani levelezője Veng-Tung-Hottól, a császár volt udvarmesterétől megtudta, hogy mik a császár nézetei és kívánságai a mostani válság dolgában. E szerint a császár azt óhajtja, hogy az idegen hatalmasságok vigyék el a császárt a kastélyból, a hol most el van zárva, Nankingba, Vucsangba vagy Sanghaiba, másodsorban hogy az özvegy császárnét és mostani minisztereit bitorlóknak nyilvánítsák. A császár és tanácsadói azt ajánlották tovább, hogy ennek megtörténtével az idegen hatalmasságok közös protekturátus alá helyezték a császárt és az országot.

Washington, jun. 12. (Saj. tud. táv.) Kempf tengernagy azt táviratozza, hogy a kínai helyzet komoly és egy zászlóalj tengerészkatona kiküldését kéri Manilából. Long tengerészeti miniszter utasította a manilai hajóraj parancsnokát, hogy Kempf tengernagynak azonnal száz tengerészkatona küldjön.

Tiencin, jun. 12. Ma délben indult el innen Pekingbe a negyedik vonat 213 orosz katonával és két ágyuval, továbbá 62 francia katonával, élelmiszerekkel és egy ágyuval, a mely az angol hadtest számára való. Az idegen csapatokat Lanfangnál, Pekingtől 40 mérföldnyire vonják össze.

TAVIRATOK.

Blaháné szerződése.

Budapest, jun. 12. (Saját tud. táv.) Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatója előterjesztést tett Keglevich intendánsnak, melyben ajánlja, hogy Blahánét a Nemzeti Színházhoz örök időkre szerződtesse. Keglevich bejelentette Széll belügyminiszternek.

Egy huszárfőhadnagy tragédiája.

Budapest, június 12. (Saj. tud. táv.) Egy daliás, fiatal huszárfőhadnagy megrendető esetéről ad hirt a táviró. A Klagenfurtban állomásozó 6. huszárezred legdaliásabb főhadnagya, Mikó Kálmán megösmerekedett egy szép hajadonnal, Barabás Erzsébettel és halálosan beleszeretett. Időközben a főhadnagy szívbajt kapott e miatt ki akart lépni a katonai szolgálatból. Budapestre utazott és itt letette az írásbeli érettségi vizsgát. Szombaton elment szóbeli vizsgálatra a László-gimnáziumba, de hirtelen rosszul lett és kocsin a menyasszonya lakására hajtattott. Itt összeesett. Rögtön orvost hívtak és gondos ápolás alá vették, azonban szív-baja annyira erőt vett rajta, hogy az orvos kijelentette a rokonok előtt, hogy nincs mentség. A katasztrófát a főhadnagy is sejtette és a rokonsággal elhatározta, hogy megesküszik arájával. A halálos ágyon való esküvéshez ő felségének engedélyét táviratilag meg is kapták és hétfőn hajnali két órakor otthon megesküdtek. Mikó Kálmán állapota azonban oly rosszra fordult az esküvő után, hogy a rokonság minden erőfeszítést megtett, hogy megmentse. Azonban minden kísérlet hiábavaló volt; Mikó Kálmán hétfőn délután meghalt. A tra-

gikus végű huszárfőhadnagy iránt általános a részvét.

Seregszemle Bécsben.

Bécs, jun. 12. (Saj. tud. táv.) A király ma a simmeringi pusztán szemlét tartott a 2. és 14. hadtesttüzérségi ezredek és a 4. és 6. hadosztály-tüzérségi ezredek fölött. A szemlén jelen voltak Ottó és Rainer főhercegek, a hadügyminiszter, Windischgrätz csapattfőfelügyelő, Kropatschek tüzérségi főfelügyelő és a hadtestparancsnok. Ő Felsége megdicsérte a gyakorlatokat és a tiszti megbeszélés alkalmával rendkívüli meglepődését fejezte ki az ezredek fényes maguktartásáról.

Szt. István-rend Kotohitonak.

Bécs, jun. 12. (Saj. tud. táv.) A Neue Freie Presse jelentése szerint ő Felsége Kotohito japán hercegnek a Szt. István-rend nagykeresztjét és Makino japán követnek az első osztályú vaskorona-rendet adományozta.

Öngyilkos fiatalasszony.

Budapest, jun. 12. (Saját tudósítónk táv.) Abonyi József budapesti fogorvos fiatal, 28 éves, gyönyörű szépségű neje Kerepesi-úti lakásán egy éles konyhakéssel átvágta a nyakát és meghalt. Beszállították a bonczani intézetbe.

Magyar—spanyol szerződés.

Madrid, jun. 12. A régens-királyné aláírta az Ausztria-Magyarországgal kötött védjegy- és minta-védelmi egyezményre vonatkozó dekrétumot.

A délafrikai háború.

Fokváros, június 11. (Reuter.) A parlamentnek az afrikander-szövetséghez tartozó tagjai, a kik a miniszterelnöktől megvonták támogatásukat, ezzel a maguktartásukkal akut miniszterválságot idéztek elő. Schreiner, Salamon és Herholdt miniszterek valószínűleg le fognak mondani. Milner kormányzó a válság miatt elhalasztotta északra tervezett utazását.

Sárgaláz Szt. Louisban.

St. Louis (Szenegál), június 11. Dakarbán megint föllépett a sárgaláz. Két európai ember is áldozata lett a betegségnek. Tegnapi óta megint alkalmazzák a vesztégszabályokat Dakar ellen.

Ismét villamos szerencsétlenség.

Budapest, június 12. (Saját tud. táv.) Ma ismét egy újabb szerencsétlenség történt a fővárosban. Az Eskütéren egy villamos kocsis kisiklott és többen kisebb sérüléseket szenvedtek. A kalauzt eszméletlen állapotban találták a földön, de komolyabb baja nem történt.

A svéd király és Loubet.

Páris, június 12. (Saj. tud. táv.) Loubet elnök és felesége tegnap ebédet adott Oszkár svéd-norvég király tiszteletére. Loubet felköszöntötte a királyt, a királyi családot és Svéd- és Norvégország népeit. Oszkár király válaszában megemlékezett francia származásáról, a mely megadja neki azt a jogot, hogy a szuverének közül elsőnek látogassa meg a kiállítását, azután megköszönte a fogadást, a melyben részesítették s végül Loubet elnököt és feleségét éltette.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztályosorsjáték huzása. Tegnap kezdték meg az osztályosorsjáték második osztályának huzását a Vigadóban. A kihuzott 10,000 koronás főnyereményt az 59890 számú sorsjegy nyerte. A többi kihuzott számok a következők:

10,000 koronát: 59890. — 5000 koronát 9330. — 3000 koronát nyertek: 17557 41768. — 2000 koronát nyertek: 4271 49342 93409. — 1000 koronát nyertek: 3900 19627 29440. — 500 koronát nyertek: 2297 3683 23441 53571 30352 41426 49019 79838 70385 80708 91742 95052 98760. — 300 koronát nyertek: 72888 85549 30352 64949 19145 42542 83539 35291 72561 58715 47939 37595 66089 58348 53425 39413 10427 43078 38936 49392 99840 90156 31814 69376 56985 40671 6996 8078. A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

A drótféreg, gabonaféléknek ezen veszedelmes ellensége ismét számos helyen felütötte tanyáját. Bosszankodnak eleget gazdáink, mert a káros állati ellenségek között a drótféreg ellen védekezhetünk legkevésbé. Mindenféle védekezési módot ajánlanak ellene, de egy sem biztos, mert egy sem nyújt teljes védelmet a drótféreg pusztítása ellen. Mint praesentiv intézkedések némileg megfelelők ugyan a sekély vetés, az őszi mély művelés, de az eredmény oly csekély, hogy alig számbavehető. Még legjobb védekezési mód az elszेतelt burgonyagumóknak a földbe való nyomkodása, továbbá a chilisalétrommal való fejtrágyázás. Az előbbi azért, mert a drótféreg nagyon szereti a burgonyát, utóbbi pedig azért, mert az a fiatal növény fejlődését elősegíti s ezzel a veszedelemmel ellentállóbbá teszi.

Uj szer a filoxera ellen. A párisi tudományos akadémia utolsó ülésén egy a filoxera elleni új és hathatós szert mutatott be Lautrey francia vegyész. Szerinte, ha egy kilo pikrinsavat feloldanak 90 liter vízben, oly oldatot kapunk, aminek literje csak 2 krajczárba kerül és ez olcsóság dacára a leghathatósabb szere a filoxera pusztításának. E folyadék nevezett vegyész állítása szerint nemcsak a filoxerát pusztítja el, hanem mindazon apró állatkákat, melyek a szőlő gyökerein élnek. Junius—augusztus hónapokban használják oly módon, hogy befecskendezik vele a szőlőtövéket. Lautrey szerint a pikrinsav a gyümölcsfák kártevőit is elöli.

A répának, repcének, dohányynak, lennek stb. igen sok az ellensége s különösen kikelése után nagy kárt tesz bennük a földi bolha. Minél lassabb e növényeknek fejlődése, vagyis minél huzamosabb időn keresztül tart első fejlődési stádiumuk, annál nagyobb lesz a kár, annál tömegesebben lépnek fel a bolhák. Ha a növénynek sok könnyen felvehető nitrogén áll rendelkezésére, akkor jobban fejlődik s jobban kiállja a bolha pusztítását. A könnyen felvehető nitrogént fejtrágya gyanánt alkalmazott salétrommal lehet megadni s azért e trágya említett növényeknél igen fontos szerepet játszik.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. június hó 12-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.60. Kétszeres buza 11.80—11.—. Rozs 11.60—11.10. Arpa 11.20—10.60. Zab 10.—.—9.40. Tengeri: 11.40.—11.—. Borsó 34.—. Lencse 38.—. Bab 13.80. Köleskása 24.—. Burgonya 6.80. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.—, szalma —.90 Szalonna 106.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, üntött gyertya —.84, Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—,

mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 44.—, mész 2.30, kemény faszén 3.50, puha faszén 3.—, kendermag 21.—. köles 16.—. repce 22.—, dió 66.—, mogoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. június hó 12-ről, Egy pár első rendű jármás ökör 650—700, egy pár másodrendű jármás ökör 490—620, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—480, 1 drb fejős tehén 100—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 152—214. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 116—176. 1 drb. veres borju 16—34, 1 drb. fél éves borju 34—44, 1 drb egy éves borju 44—72, két éves borju 70—156. 1 drb hizott sertés 84—136, 1 pár fél éves 22—26, 1 pár egy éves sertés, 32—56, 1 pár két éves sertés 58—104. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökrbőr 36—44, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—17, 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi június hó 12-ről. Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 140 hltr, rozs 210 hltr, árpa 80 hkl. zab 200 hltr, tengeri 360 hltr, burgonya 300 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 130 drb, félhizott 150, sovány 175, süldő 380, malac: 540, hizott marha 22, jármás ökör 580 fejős tehén 290, borju 248, bivaly 13, juh és kecske 80, ló 421.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, június 11.
Osztrák hitel	711.—
Magyar hitel	717.—
Allamvasut	664.25
Rimamurányi	567.—
Magyar jelzálog	448.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, június 11.
Buza októberre	7.84
Buza júniusra	—
Uj tengeri	5.62
Rozs okt.	6.88
Zab okt.	5.11
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. június 11-én.

Magyar aranyjáradék 4%	96.65
Magyar koronajáradék	91.30
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,10%	100.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,10%	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.10

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1900. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	—	730	950	—	†	—	485	—	858	†
Vásártér >	545	722	946	*1133	105	235	427	638	850	1118
V.-Velenceze >	602	740	1000	1149	120	301	445	655	915	1135
Rontó † >	616	754	1014	1203	133	314	459	708	929	1150
Püspök-fürdő >	621	759	1019	1208	138	319	464	713	934	1155
Félix-fürdő érk.	635	817	1037	1220	151	332	477	727	951	1209

Félix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Félix-fürdő ind.	637	820	910	1042	*1221	152	335	524	731	849	953	1215
Püspök-fürdő >	623	838	—	1100	1232	203	347	541	743	—	939	—
Rontó >	642	842	916	1104	1236	207	351	545	748	856	1000	1220
V.-Velenceze >	702	856	930	1117	1249	220	406	600	801	910	1014	1236
Vásártér érk.	717	911	945	1131	104	232	421	615	816	925	1029	1251
Nagyvárad >	—	905	941	1127	—	†	—	608	—	919	1023	†

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik.

Ezen vonat †) csak szükség szerint, mint különmenet fog közlekedni.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

SZERKESZTOI POSTA.

Fűzfapoéta. Csak írízze meg továbbra is inognitóját egész nyugodtan.

A szerkesztőnért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

2100/1900 T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. Járásbiróság mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy **Thury Ignác** belényesi lakos végrehajthatónak, id. **Lupó Onucz** s társai kebesdi lakosok — végrehajtást szenvedők elleni 10 kor. körjegyző díj tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a belényesi kir. járásbiróság területén levő **Kebed községében** fekvő a kebesdi 153 sz. tkvben. Al. 23—44 rsz. a. foglalt ingatlanokból B. 4—10 rsz. a. bejegyzés szerint id. **Lupó Onucz**, ifj. **Lupó Onucz**, **Lupó Éva** f. **Matyika Floráné**, **Lupó Anna** f. **Fericsel Pávelné**, **Lupó Florika** f. **Lupó Gyiené**, **Lupó Mihály** és **Lupó Mariskát** illető $\frac{2}{3}$ részre az árverést **75 kor. 32 fillérben** ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az **1900 évi június hó 25 napján d. e. 10 órakor Kebed községi házában meglarlandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alul is eladatni fog.**

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának **10 %**-át vagyis **72 kor. 53 fillért** készpénzben, vagy az **1881: LX. t. cz. 42 §-ában** jelzett árfolyammal számított és az **1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában** kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe leteni, avagy az **1881: LX. 170 §-a értelmében** a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Belényes, 1900. évi április hó 19 napján, a kir. jbiróság tkv. hatóságnál.

Petrovits Ferencz,
kir. albiró.